

Työ- ja elinkeinoministeriö

SELVITYS valtionavustuksen käyttämisestä 2016

Vapaaehtoistoiminnan koordinointi X

Paikallistason yhdistysten osaamisen tukeminen X

Avustuksen saajan nimi (yhteisön rekisteröity nimi)	
Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry	
Lähiosoite	
Urheilutie 6 B	
Postinumero	Postitoimipaikka
01370	VANTAA
Yhteyshenkilö	
Helena Velin	
Sähköpostiosoite	
helena.velin@maajakotitalousnaiset.fi	
Puhelin	
työ 040 527 1579	koti / gsm
Myönnetyn avustuksen määrä euroina	
85 000 €	
Valtionavustuspäätöksen dnro	Päivämäärä
TEM/2017/05.01.01/2015	25.1.2016
Valtionavustuspäätöksen muutokset dnrot	Päivämäärä
Hankkeen nimi	Hankkeen alkamis- ja päättymisaika
Maa- ja kotitalousnaisten paikallisyhdistysten vapaaehtoistoiminnan koordinointi maahanmuuttajien kotouttamisen tukemiseksi kahdeksalla paikkakunnalla	1.1.2016 - 31.12.2016

Avustuksen käyttötarkoitus Maahanmuuttajien kotoutumista tukevan järjestötoiminnan koordinoimiseen ja osaamiseen vahvistamiseen	
Avustuksesta on palautettu	euroa
Pohjola Pankki Oyj IBAN: FI89 5000 0120 2449 66, BIC:OKOYFIHH.	palautuspäivä
Selvitys muista samaa tarkoitusta varten saaduista avustuksista (myöntäjä, määrä, myöntämisaika)	
Päiväys	Yhteisön virallinen allekirjoitus ja nimenselvennös
14. helmikuuta 2017	Mirja Hellstedt

LIITTEET

Tähän erityisavustuksen selvitykseen tulee liittää kuvaus hankkeesta ja sen toteutumisesta, kirjanpidon raportti sekä erittely hankkeen kokonaiskustannuksista, tuloista ja avustuksista (tositteet tai tositejäljennökset lähetetään vain erikseen määrättäessä).

Kuvaus hankkeesta ja sen toteutumisesta

Hankkeen tavoitteet, toiminta ja toimenpiteet sekä niiden toteutuminen

(saavuttiko hanke hankesuunnitelmassa mainitut tavoitteet? Jos ei, miksi ei?)

Tavoitteena oli koordinoita ja tukea kahdeksan maakunnan alueella maa- ja kotitalousnaisten yhdistyksiä maahanmuuttajien kotoutumista tukevan vapaaehtoistoiminnan käynnistymiseksi ja vahvistumiseksi. Määrällisesti tavoitteena oli sitouttaa toimintaan 30 yhdistyksestä 200 vapaaehtoista, ja synnyttää 20 alueellista vapaaehtoistojaverkostoa. Tavoitteena oli tukea 300 maahanmuuttajaa.

Tiedottamisella ja toimintaan kannustamalla pyrittiin vähentämään kantaväestön ennakkoluuloja maahanmuuttajia kohtaan sekä lisäämään maahanmuuttajien ja kantaväestön yhteisöllisyyttä. Hankkeella tavoiteltiin myös maahanmuuttajien halukkuutta sijoittua asumaan maakuntiin eri puolille Suomea, erityisesti maaseudulle.

Maa- ja kotitalousnaisten kotouttamistoimenpiteisiin sopivat hyvin erilaiset suomalaisten arjen taitojen ja toimintojen opastamiset. Ruoan hankinta, ruoan valmistus ja yhdessä syöminen olivat suosittuja, kotouttamista edistäviä toimenpiteitä. Monet hyötyharrastukset, kuten pienillä viljelypalstoilla viljelemisen opastaminen ja luonnontuotteiden keruu sekä jatkojalostaminen, sopivat hyvin järjestömme toimintamuodoiksi. Lisäksi toteutettiin eri tavoin yhteisöllisyyttä lisääviä talkoita, työpajoja ja tutustumista suomalaiseen elämään ja maaseutuun.

Onnistumisia ja haasteita

Hankkeen määrällisiin tuloksiin voidaan olla tyytyväisiä. Eri tapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistui kaikkiaan 679 maahanmuuttajaa. Kantaväestöä näissä tapahtumissa oli mukana yhteensä 671 henkilöä. Piirikeskuksittain osallistujamäärät selviävät liitteenä olevasta taulukosta. Toteutuneista tilaisuuksista tuli hyvin paljon positiivista palautetta, ja maahanmuuttajille tuli kantaväestön kanssa toimimisesta hyviä kokemuksia. Nämä kokemukset vahvistivat maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen. Yhdessä tekemisellä kantaväestön myönteistä asennetta maahanmuuttajia kohtaan on varmasti saatu parannettua.

Ilolla voi todeta, että joissain paikoissa maahanmuuttajat ja vapaaehtoistojat ovat ystävystyneet, ja maahanmuuttajat tuntevat olevansa kyläläisiä.

Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskusten toimijoille kiitokset runsaasta ja sinnikkästä hankkeen viestinnästä. Useissa paikoissa tarvittiin ennakoasenteiden murtamista vapaaehtoisten toimijoiden löytämiseksi, viestinnän toistoa ja henkilökohtaista yhteyden ottamista. Hankkeessa havaittiin maakunnallisia eroja ja jouduttiin toteamaan, että uusien asioiden kypsyttelyyn tarvitaan aikaa. Länsi-Suomessa ei saatu yhdistyksiä kotouttamistoiminnan vapaaehtoistojiksi lukuisista infotilaisuuksista huolimatta. Muutamia alueen yksittäisiä maa- ja kotitalousnaisia oli kuitenkin mukana kotouttamisessa muiden toimijoiden kautta. Myös lyhyt hanke aika koettiin haasteelliseksi. Haastavan asian jalkauttamiseksi olisi joissakin alueilla tarvittu enemmän aikaa.

Hankkeessa päästiin useissa paikoissa vauhtiin vasta kesän kynnyksellä. Tosin silloin Ramadanin vietto vaikeutti tilaisuuksien järjestämistä. Miehet ja naiset eivät aina voineet osallistua samoille kursseille. Kainuussa ensimmäisellä kerralla viljelypalstalle ei tullut yhtään maahanmuuttajaa, mutta jatkossa heitä tuli useampia mukaan. Yhdessä kunnassa maa- ja kotitalousnaisten yhdistys oli ensin kiinnostunut hankkeesta, mutta kunnan väki jakaantui kahtia mielipiteissään maahanmuuttajia kohtaan. Tämä aiheutti yhdistyksen vetäytymisen hankkeesta.

Vastaanottokeskuksien melko nopeat lopettamiset herättivät hämmennystä. Lainaus hanke-toimijalta: ”Vastaanottokeskuksien perustaminen ja toisaalta lakkautukset lähes yhtä nopeasti vaikeuttavat yhteistyön syntymistä. Hieman vierastettiin vastaanottokeskuksia, joissa oli paljon nuoria miehiä. Pohdittiin myös, onko mielekästä järjestää kotouttamista, jollei henkilöillä ole oleskelulupaa. Mieluiten kotiutettaisiin henkilöitä ja eritoten perheitä, joilla on lupa jäädä maahan.”

Kainuussa oli järjestetty infotilaisuus marjaviljelmien mahdollisista työpaikoista 30 maahanmuuttajalle (miehiä ja naisia), mutta tilaisuus ei johtanut yhteenkään työsuhteeseen.

Asioiden juurruttaminen vapaaehtoistoimijoiden vastuulle ja heidän luomille uusille verkostoille vie myös aikansa. Hankkeen toimintoihin osallistui kantaväestöä yli odotusten, mutta 20 itsenäisesti toimivan vapaaehtoisverkoston muodostuminen on vielä käynnissä. Koimme erittäin tärkeäksi, että Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskusten edustajat olivat alkuvaiheessa vahvasti mukana tukemassa kotouttamistoimenpiteitä. Pelkkä tiedottaminen ja kannustaminen toiminnasta yhdistyksille ei olisi johtanut hankkeessa saavutettuihin tuloksiin.

Hankkeessa mukana olevat toimijat ja heidän roolinsa hankkeessa (esim. kunnat ja muut paikalliset viranomaiset, oppilaitokset - miten eri toimijoiden - maahanmuuttajat, miehet/naiset - näkökulmat on otettu huomioon hanketta toteutettaessa)

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus koordinoi hanketta ja teki sopimuksen kahdeksan maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksensa kanssa hankkeen toteutumiseksi. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus järjesti yhteisiä webex-palavereja piirikeskusten toimijoiden kanssa. Palavereissa mm. välitettiin tietoa alueellisista suunnitelmista ja toteutuneista toimenpiteistä. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus viesti hankkeesta valtakunnallisesti paikallisille yhdistyksille noin 1300 yhdistyskirjeessä kaksi kertaa hankkeen aikana.

Hankkeen jalkauduttua alueille, pääpaino aluksi oli viestinnässä. Yhdistyksiä (alueilla yhteensä noin 800) lähestyttiin tiedotteiden avulla vuoden aikana 1–3 kertaa. Lisäksi piirikeskusten sähköpostilistoilla lähti samat tiedotteet suoraan osalle jäsenistä. ProAgria keskusten lehdissä oli infojuttuja hankkeesta. Yhdistyksiä on kannustettu osallistumaan kotouttamistyöhön kertomalla hankkeesta järjestön tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Hankkeen taholta on järjestetty myös erillisiä infotilaisuuksia ja oltu yhteydessä henkilökohtaisesti luottamushenkilöihin. Osassa piirikeskuksia informoitiin myös oman järjestön ulkopuolelle potentiaalisille vapaaehtoistoimijoille.

Mukana olevat maa- ja kotitalousnaisten piirikeskusten hankevastaavat ovat olleet yhteydessä Ely-keskusten koordinaattoreihin. Lisäksi eri piirikeskuksista on oltu tilanteen mukaan yhteydessä vastaanottokeskuksiin, kuntiin, Suomen Punaiseen Ristiin, seurakuntiin ja kansalaisopistoihin, ammattikorkeakouluun (Keski-Suomi) ja muihin mahdollisiin yhteistyötä teke-

viin yhdistyksiin ja tahoihin. Esimerkiksi Kainuussa oltiin yhteyksissä mm. Monika-keskukseen, Mannerheimin lastensuojeluliittoon sekä Ensilän palstaviljelijät ry:een ja yrittäjiin. Yhdessä on selvitelty käytäntöjä, tarpeita ja yhteistyömahdollisuuksia.

Lisäksi Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksesta ja useammasta piirikeskuksista on osallistuttu aihetta käsitteleviin seminaareihin ja koulutuksiin.

Piirikeskusten toimihenkilöt edesauttoivat vapaaehtoistoimijoiden ja maahanmuuttajia kohtaamista tekemälläan etukäteisselvitystyöllä sekä järjestämällä aluksi toimintaa ja tapahtumia. Piirikeskusten rooli on ollut myös toimia vapaaehtoisten kannustajina itsenäiseen vapaaehtoistyöhön.

Yhteistyö eri tahojen kanssa (minkälaisia yhteistyömalleja hankkeessa on ollut)

Suurin osa tapahtumista on järjestetty oman järjestön toimihenkilöiden ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa, mutta yhteistyökumppaneina on usein olleet vastaanottokeskukset ja SPR, jotta käytännön järjestelyt on saatu sovittua vastaanottokeskuksiin. Vapaaehtoistoimijat ovat olleet maahanmuuttajien pareina ja oppiminen on ollut molemmin puoleista.

Kansalaisopistojen kursseilla kantaväestöä on ollut maahanmuuttajien kummeina edistämässä oppimista mm. Etelä-Pohjanmaalla.

Kainuussa on tehty monipuolista viestintää ja tiedotusta useiden edellisessä kohdassa mainittujen tahojen kanssa ja siellä on tiedotuksen kohteina ollut muita piirikeskuksia enemmän myös maahanmuuttajia.

Kajaanissa Ensilän palstaviljelijät ry:n ja Monika-keskuksen kanssa on toteutettu palstaviljelyä, jonka yhteyteen on liitetty kielenopetusta. Maa- ja kotitalousnaisten vapaaehtoiset asuvat alueella niin hajallaan, joten heidän kummitoiminta muotoutui luontaisesti lahjoitusten (työvälineet, siemenet) antajiksi ja yksittäisiksi viljelykummeiksi. Monika-keskuksesta tuli tarpeellinen apu viljelyn koordinointiin kielen opetuksen lisäksi.

Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen yhteistyökumppanit, kuten seurakunnat ja aikuiskoulutuskeskus, tarjosivat kurssipaikkoja.

Hyödynsaajat – tahot / lukumäärät (esim. koulutuksiin, tapahtumiin tai tiedotustilaisuuksiin osallistuneet organisaatio- ja henkilömäärät - miehet ja naiset, jos mahdollista)

Liitteenä olevassa taulukossa on tarkempi selvitys viestintä- ja kotouttamistoiminnasta sekä osallistujien määrästä piirikeskuksittain. Seuraavaan on otettu nostoina muutamia kotouttamistoimintoja.

Etelä-Pohjanmaalla noston ansaitsee tapakulttuuri- ja hygieniakoulutukset 20 henkilölle ja 3 henkilön hygieniapassisuoritukset.

Etelä-Savossa Ilastjärvellä (kuva ohessa) on nähtävissä selkeää kotoutumista ja luonnollista yhteisöllisyyttä kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä monipuolisin

toimintoinen. Kylällä on tutustutettu maahanmuuttajia mm. talvikalastukseen ja järjestetty useita kertoja yhteisiä isompia ja pienempiä kokkailuja omalle väelle sekä järjestetty isomman tilaisuuden tarjoilut. Mukana toiminnassa on ollut miehiä ja naisia.

Etelä-Savossa Juvalla on ruoka ollut yhteinen nimittäjä luentojen ja kurssien yhteydessä. Juvalla toteutettiin pop up -kahvilakin, joka tarjosi suurelle joukolle paikkakuntalaisia mahdollisuuden tutustua maahanmuuttajiin. Kahvilassa kävi 150 asiakasta.

Etelä-Suomessa järjestettiin ruokakursseja, joissa osassa osallistujina oli naisia, osassa miehiä ja kaksi kurssia järjestettiin 13–15 -vuotiaille pojille.

Kainuun piirikeskus ansaitsee maininnan monipuolisesta viestinnästä ja yhteistyöstä yhteistyökumppaneiden kanssa. Sekä tietysti myös aiemmin kerrotusta viljelytoiminnasta Kajaanissa Ensilän palsta-viljelijöiden palstoilla (kuva vieressä).

Kainuussa Suomussalmella on aloitettu ystävätoiminta Kerälän ympäristön maa- ja kotitalousnaisten ja paikkakunnalla asuvien syyrialaisperheiden kanssa. Maa- ja kotitalousnaisille on myös annettu aiheeseen liittyvää koulutusta.

Keski-Suomessa Kyyjärven yhdistys on järjestänyt ruokakursseja, joissa on tutustuttu sekä suomalaiseseen että maahanmuuttajien ruokakulttuuriin. Maa- ja kotitalousnaiset muiden kuntalaisten joukossa ovat ajaneet maahanmuuttajien asiaa niin, että vastaanottokeskus on saanut jatkoaikaa Kyyjärvellä. Keuruulla puolestaan työllistettiin hankkeen toiminnan tuloksena kaksi maahanmuuttajamiestä kesäajaksi Vaissin tilalle hyvällä menestyksellä.

Nuoret maahanmuuttajamiehet osallistuivat Keuruulla myös vieraslajien hävitystalkoisiin (kuva ohessa).

Länsi- Suomen osalta hankkeen rooli oli tiedotuksellinen ja asenteita muokkaava. Toivomme ja uskomme, että aika tekee tehtävänsä ja saamme sielläkin vapaaehtoisia tarttumaan kotouttamistyöhön. Porin Suomi Areenassa oli Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen edustuksen lisäksi edustaja Länsi-Suomen piirikeskuksesta.

Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksella oli monipuolinen sidosryhmäyhteistyö. Varsinaisessa kotouttamistoiminnassa piirikeskus keskittyi luonnonyrtti- ja ruokakoulutuksiin, joiden toteuttamiseen osallistui vapaaehtoisten lisäksi myös kunnat ja seurakunnat tarjoten markkinointiapua ja tilat. Villiyrttipoimijakoulutuksen tuloksena suoritettiin yrttien poimintakortteja. Yhteisöllisyyttä lisäsi vapaaehtoistoimijoiden toiminta kurssilaisten lastenvahteina kurssin aikana sekä tarjoilujen järjestäjänä.

Pohjois-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen alueella järjestettiin ruokakurssien lisäksi monipuolisia tapahtumia maatiloille tutustuen maaseudun elämään.

Vaikuttavuus ja toiminnan juurruttaminen (Miten esim. hyviä käytäntöjä tai muualla käytössä olleita toimintamalleja on saatu vietyä uusien toimijoiden käyttöön?)

Hankkeen koettiin onnistuneet hyvin, koska vajaassa vuodessa saatiin toimintaan mukaan yli odotusten niin maahanmuuttajia kuin kantaväestöäkin.

Kehitystä on siihen suuntaan, että yhdistykset ja maahanmuuttajat ovat alkaneet järjestää yhteisiä tekemisiä ilman ulkopuolista ohjausta, ja ystävystyvät naapureiksi toisilleen. Tästä esimerkkinä mm. Kyyjärven ja ihastjärven yhdistysten omatoiminen toiminta. Utajärven ja Kuusamon maa- ja kotitalousnaiset aikovat pyytää maahanmuuttajajaisia mukaan toimintaansa.

Ensilän palstaviljelyn koordinointi ja hyvät kokemukset palstaviljelyn yhdistämisestä kielen opiskeluun kannustavat jatkamaan mallia tulevaisuudessakin.

Tärkeimmät oppimiskokemukset hankkeen aikana

Maahanmuuttajia ei voi kohdella yhtenä joukkona. Maahanmuuttajat tulevat eri alueilta ja kulttuureista omine arvoineen, asenteineen ja tapoineen. Taustat on hyvä tuntea.

Maahanmuuttajien kotouttamiseen tarvitaan aikaa ja resursseja, jotta puolin ja toisin voidaan rauhassa tutustua ja oppia uusia asioita.

Hyvin tehty kotouttamistyö on kaikkien osapuolten (mm. maahanmuuttajien, kantaväestön, kuntien, koulujen ja työpaikkojen) etu. Parhaimmillaan hyvä kotouttaminen lisää sopeutumista, osaamista, yhteisöllisyyttä ja iloa.

Kommunikointi ja yhdessä tekeminen onnistuu ilman yhteistä kieltäkin.

Ramadan vaikuttaa toimintaan ja tilaisuuksien järjestelyihin. Joissain vastaanottokeskuksissa toiminta käynnistyi ramadanin takia verkkaisesti. Toimintaa ei haluttu heti aamusta eikä aamupäivällä.

Muita kommentteja

Ilon aiheita ovat pienin askelin havaittavat kotiutumisen merkit. Hankkeen ansiosta kaksi maahanmuuttajaa työllistymistä kesäksi Keski-Suomessa.

Valokuvaamista kaikissa tilaisuuksissa ei haluttu.